

СТАНОВИЩЕ

върху материалите за участие в конкурс за заемане на академична длъжност "доцент", област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, ПН 6.1. "Растениевъдство", научна специалност „Овощарство“, по дисциплината „Овощарство“, обявен от Лесотехнически университет в ДВ бр. 32/03.04.2020, код на процедурата AGR-AsP-0320-37.

Кандидати за участие в конкурса са:

Гл. ас. д-р Деница Димитрова Сербезова

Изготвил становището: Д-р Боряна Минчева Стефанова, доцент по ПН 6.1. Растениевъдство от ИПЖЗ Троян

1. Кратки биографични данни за кандидата

Кандидатът по конкурса за доцент, обявен от Лесотехнически университет в ДВ бр. 32/03.04.2020, гл. ас. д-р Деница Сербезова завършва АУ Пловдив през 2002г, специалност „Лозаро-градинарство, с дипломна работа на тема: „Проект за създаване и отглеждане на 300 декара ябълкова овощна градина“.

През 2007г защитава Дисертация на тема: „Селекция на малината – стопанска и биологическа оценка на елити“ за придобиване на ОНС Доктор по специалността „Селекция и семепроизводство на културните растения“ за Институт по земеделие – Кюстендил. Специализира (2 години) Investigation of genetic resources and breeding at raspberry в Хейлундзянска Академия за Селскостопански науки, Харбин, КНР.

От 2008 г до момента е преподавател в Лесотехнически университет, Агрономически факултет, със стаж 11 години и 6 месеца.

Членува в НТС – гр. Кюстендил. Наградена е със **Златен медал** за разработката: „Технология за интегрирано производство на малини“ Седмо Национално Изложение. Изобретения *Трансфер* Иновации, ИТИ 2016, София, Съюз на Изобретателите в България

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ЛТУ;

Съгласно нормативните изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Р България, Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в РБългария и Правилника за РАС в ЛТУ в настоящия конкурс за „доцент“ като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Деница Сербезова, чиито документи и материали са в пълно съответствие по вид и съдържание.

Представени са списъци и копия на материали, удостоверяващи наличие на 37 научни публикации. От направената справка самооценка става ясно, че:

По показател А е представена Дисертация за ОНС Доктор - **50 т.**

Показатели от група В - рецензирана Монография **100 т**

Общ брой точки по показатели от група Г - 252,49, в т.ч.

- Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация за **179,57 т.**; в нереферирани списания с научно рецензиране **67,92 т.**; Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране **5 т.**

Общ брой точки по показатели от група Д Цитирания – 95.

За показателите от група Е не се изискват точки за „доцент“, но въпреки това са представени **Общ брой точки показатели от група Е 226,33** за участие в национални и международни научни проекти и публикувано университетско учебно пособие.

Минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност "доцент" за ПН 6.1. Растениевъдство е сума от **400** точки по групи показатели. От представените материали Гл. ас. д-р Сербезова събира А+В+Г+Д+Е **ВСИЧКО 723,82 ТОЧКИ**. Преизпълнението на изискуемите по МНИ точки е повече от 180%.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Кандидатът е изграден преподавател с дългогодишен педагогически стаж в ЛТУ. За периода 2013-2018 г. участва в разработването на различни учебни програми, от тях 3 за ОКС Бакалавър, останалите за ОКС Магистър редовно и задочно обучение по дисциплините, които преподава (приемам представената справка за преподаване по **10 учебни дисциплини**).

Членува в редица програми и комисии, в т.ч. изпитни комисии за държавни изпити по различните специалности в Агрономически факултет на ЛТУ; изпитни комисии по Индивидуални учебни планове на докторанти. Ръководи учебни практики по овощарство с редовни и задочни студенти от II и IV курс по маршрути извън ЛТУ. Ръководител е на петима дипломанти, рецензирала е 2 дипломни работи.

Преподавателската ѝ дейност ми дава основание да я определя като отлично подготвен преподавател, който пълноценно може да изпълнява преподавателската дейност, свързана с академичната длъжност „доцент“, за която кандидатства.

Завършените курсове по различни оперативни програми и проекти към ЛТУ и други организации, вкл. Курс по китайски език (2009), придружени със сертификати за квалификация, разширяват и усъвършенстват възможностите на кандидата да работи на високо научно ниво. Научно-експертните посещения в Китай (4) са трамплин към високата летва вдигната от китайската наука в областта на земеделието, растениевъдството, в частност Овощарството.

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Д. Сербезова обявява участие с 37 броя научни трудове, покриващи специфичните компетентности и научни интереси на обявения конкурс. Научната продукция е насочена към селекция и отглеждане на малината, както и на всички овощни видове (семкови, костилкови, дребноплодни) в направлението биотехнологии, селекция, системи на отглеждане и елементи от технологиите, като формиране и резитби на различни овощни видове, растителна защита, производство на плодове в Р България, както и състояние и тенденции на световното и европейското плодopроизводство.

Класификацията на публикациите по настоящия конкурс започва с **Монография Сербезова, Д. 2019. Малина – отглеждане и селекция**. 144 страници, издадена от Интел Ентранс, София. Рецензенти: проф. д-р Валентина Божкова, проф. дн Стефан Гандев.

Представени са 12 научни публикации от международни и български издания, индексирани в Scopus и Web of science, а именно: *Acta Horticulturae*, 6 бр.; *Bucharest. AgroLife Scientific Journal*, 4 бр.; *Biotechnology and Biotechnological equipment*, 1 бр.; *Bulgarian Journal of Agricultural Sciences* 1 бр.

13 бр. в национални реферирани списания с научно рецензиране: *Селскостопанска наука*, 1; *Растениевъдни науки*, 4; *Journal of Mountain Agriculture on the Balkans*, 4; *Управление и устойчиво развитие*. Лесотехнически университет, 2; *Bulgarian Journal of Soil Science, Agrochemistry and Ecology* 1; *Екология и бъдеще* – 1;

2 бр. в сборници от конференции.

1 бр. студия от 113 страници: Домозетов Д., Гандев, С., **Сербезова, Д.** Формиране и резитба на овощни дървета и храсти. *Биофрут Бг-ЕООД*. Пловдив. 2014, както и ръководство за упражнения по овощарство и Наръчник на предприемача в трайните насаждения. П.Г. Ягодоплодни култури, считани за университетско учебно пособие.

Публикациите в които е самостоятелен автор или с един съавтор са почти равни по брой с тези, на които авторският колектив е по-голям (50%). Личният принос се изразява в 6 броя самостоятелни статии, 12 броя публикации на които е първи автор, представляващи около 30 % от продукцията. Участва в 12 броя с един съавтор (30%), а с трима и повече – 13 (също около 30%). Справките сочат участия с доклади и постери на международни (в Румъния и Испания) и национални научни форуми, както и участия със студенти на младежки конференции.

4.1. Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Общият брой на проектите в справката е 13, от тях

- 7 към ССА, 2 по ФНИ, 1 проект разработвани в ЛТУ, 1 проект финансиран от Фондация Америка за България “Създаване на биоресурсен екстензивен сървис (БИОРЕКС) в Лесотехнически университет”, с координатор: проф. д-р Румен Томов. Член е на целеви групи по 2 проекта, с координатор проф. д-р Румен Томов по 2 Оперативни програми.

- Член е на организационния комитет на III International Symposium on Horticultural Crop Wild Relatives, 2018, Plovdiv, Bulgaria, като също е и член на редакционната колегията на съответното издание Acta Hort. 1259. <https://www.ishs.org/ishs-book/1259>

- Член е на редколегията на “American Journal of Agriculture and Forestry (AJAF). 2020; <http://www.sciencepublishinggroup.com/j/ajaf>

- Членува в Международното научно дружество по градинарство (ISHS) Section Pome and Stone Fruits (2017).

4.2. Характеристика на публикуваните научни резултати

Висока оценка заслужава публикуваната рецензирана, самостоятелна монография, която има за цел да обогати овощарската наука и практика с новите достижения в отглеждането и селекцията на малината. Наред с класическите методи на изследване, за оценка на генетичните ресурси се използват биотехнологични и молекулярни подходи.

Напоследък се наблюдава последователна тенденция за прилагане на високодобивни сортове и съвременни технологии при производството на плодове, което ще доведе до висококачествени добиви при всички овощни видове, с които се занимава кандидатът.

Изследванията са методически правилно изградени, проведените опити обхващат много последователни години и получените резултати, анализирани и подкрепени с математически обработки, дават възможност за формулиране на конкретни, категорични изводи.

4.3. Отражение на научната дейност на кандидата в литературата (цитируемост)

Съгласно МНИ и правилниците за заемане на длъжността доцент представените цитати са напълно достатъчни, за да покажат високо ниво на отражение на научната продукция на кандидата. Първият от посочените цитати на Сербезова от 2016 *BJ of AS* е в Американското научно издание, реферирано в Scopus, *Scientia Horticulturae* (Reig, et al. 2019), а вторият в монографичен труд на Колева от 2020 г, цитирала Монографията Малина *отглеждане и селекция 2019*.

Останалите представени 14 цитата са в нереферирани списания с научно рецензиране, от тях 5 бр. на чуждестранни учени, в *Acta agriculturae Slovenica*; *Iranian Journal of Rangelands and Forests Plant Breeding and Genetic Research*; *Problemy Rolnictwa Swaiatowo* (2); *J. BioSci. Biotechnol* 2017; останалите 9 на български автори в международни и български издания. С убеденост може да се твърди, че научната ѝ работа е разпознаваема в научните среди у нас и в чужбина.

4.4. Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

В справка за научните приноси в трудовете са формирани и представени **9 приноса с оригинален характер**, които неоспоримо показват фундаменталното значение на разработваните научни проблеми в областта на биотехнологиите, при определяне на генетичното разнообразие при ягодата и малината, чрез молекулярните методи (SSR и RAPD) се доказва високо ниво на генетично разнообразие ($GD = 0,777$) при българските сортове, в сравнение с европейските и американските.

Установена е степента на изява на основните биологични и стопански качества на 145 нови малинови генотипа; Широко разпространените български сортове малини – Български рубин и Шопска алена са силно чувствителни към почвените патогени, принадлежащи към *Phytophthora sp.*, а сортовете Самодива и Люлин успешно могат да бъдат използвани като референтни при провеждане на селекция за устойчивост.

Направено е диференциране на малиновите хибриди и елити по групи, чрез което биха могли да се актуализират методиките по селекция, сортоизучаване и конкурсно сортоизпитване при малината; Създадена е признакова и сърцевинна колекция от малини, както и цялостна информация с нови и оригинални данни за растителните генетични ресурси при ягодоплодните; Представена е монография със строго методични, фундаментални и приложни приноси, която на практика включва и цялостна технология за отглеждане на малината.

Приноси с **потвърдителен характер** - 9, които потвърждават таксономичното разнообразие на род *Rubus*, който включва растения от много части на света. Проведени са изследвания с черешови сортове на различни подложки, като са потвърдени растителните и репродуктивни прояви и признаци на стопански и икономически важни сортове череши, установени са подходящи формируйки и системи на резитби при череши и ябълки и възможностите за използване на сортовете Ръждавичка белвица и Переста белвица, отличаващи се с много добри вкусови качества, като донори за ранозрелост, чрез метода на ембрио-културите.

Останалите **14 приноса са с научно-приложен характер**, представляват предложения и препоръки за практиката в областта на създаване на насаждения и разширяване на сортимента с различни сортове, с установени стопански качества, при овощните видове малина, касис, ябълка, круша, череша, слива, орех. Установена е трайна тенденция на използване и трансфер на високодобивни сортове и прилагане на съвременни технологии в производството на малинови плодове.

Приносите могат да се определят като задълбочени и оригинални, някои от тях с иновативен характер, което е сериозен аргумент в подкрепа на кандидатурата за доцент на Д. Сербезова.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Запознаването ми с представените публикации ми дава основание да заявя, че научните постижения на гл. ас. д-р Деница Сербезова обогатяват съществуващите знания и имат приложимост в науката и практиката. Получените научни и научно-приложни резултати и достижения са публикувани и показани във връзка с представената конкурсна документация. Постигнатите изследователски, учебни и приложни резултати на гл. ас. д-р Деница Сербезова имат съществен принос в развитието на науката.

6. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки, освен да обърна внимание на това, че областта на висше образование е **6. Аграрни науки и ветеринарна медицина**, а не Растениевъдство и ветеринарна медицина, както е посочена в някои административни документи (първият който забелязах – заявление до ректора за допускане до участие в конкурса и след него - справка за самооценка). Предполагам, че е евентуално

недоглеждане, но не бива да се допуска от кандидата, за да не се намалява тежестта на всички научни постижения и приноси, чрез повърхностно отношение към организирането на документацията.

7. Лични впечатления

Не познавам лично гл. ас. д-р Сербезова, но оставам с добри впечатления от общия преглед на нейната научна, изследователска и преподавателска дейност.

8. Заключение

Въз основа на направения анализ на научно-изследователската, учебно-преподавателската, приложната дейност на гл. ас. д-р Деница Сербезова и на база представената научна продуктивност, академична заетост и приноси в полза на науката, по обем, актуалност и безспорни научно приложни приноси считам, че отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и вътрешните правила за РАС в ЛГУ като кандидат за участие в настоящия конкурс. Имам основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната дейност на гл. ас. д-р Д. Сербезова.

ПРЕДЛАГАМ кандидатът гл. ас. д-р Деница Димитрова Сербезова да заеме академичната длъжност "доцент" по дисциплината „Овощарство“, от ПН 6.1. Растениевъдство.

Становището е предадено на:
28.7.2020 г.

Изготвил ст
Доц. д-р Боряна М